

- עלי מרפא
- שער הגליון
- יין הונגרי
- למעשה
- בני היכלא
- דרכי נועם
- טעם גן עדן
- כוכבי אור
- עומק הפרשה
- חנוך לניער
- שאל בני
- הלכה פסוקה

- להתעלם מהבלבול
- הסיפור שבמכה
- הספר שלי אתחלוא דגאולה
- הספח'ק' לקוטי עצות'
- רבי מרדכי אלעזר
- התורה הזמנית:
- היידעה תכלית העליה
- מחפש דרך בעבודת ה'
- צעקת השובר
- צעקה המולידה דעת
- תחנכו לחפש אור תורה
- שמירת הברית
- ברכה על דברים הנאכלים בסעודה



גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

אתה נהנה לראות מכות?

אנו מצווים ועומדים, לספר לעצמנו ולדורותינו בצבעים חיים ובשפתיים דולקות, איך הקב"ה 'התעלל' בפרעה, והכה בו מכות נמרצות...

הראשון, נובע מתוך כעס ושנאה, ומטרתו היא להרע ולהציק ולגרום סבל. השני, נובע מתוך אינטרס אישי. אריה שדורס וזאב שטורף, אינו 'שונא' את טרפו, אלא פשוט רעב... שני סוגי הרוע הללו, הם באמת רע, ואינם שייכים כלל וכלל ליהודי. שנמנע כמובן לחלוטין מהתנהגות שכזו,

אין יהודי שרוצה רע. נקודה. אף אחד אינו קם בבוקר, ואומר לעצמו: היום, אני רוצה לעשות רע. יש אמנם 'צד הרע', ולכן הוא לפעמים נכשל ועושה גם דברים 'פחות' טובים, אבל הוא רואה בזה כשלון, ולא חזון... וכמאמר העולם: אין ילד רע, יש ילד שרע לו... וזה נכון לפחות לגבי יהודי.

השי"ת הוא טוב, והעולם נברא כדי להטיב. כל מה שקורה, מאז שנברא העולם עד לרגע זה, וגם מכאן והלאה, הוא חלק מתהליך שמטרתו היא הטוב המושלם והיפה ביותר. לפעמים אנו זוכים לראות בעיניים את הטוב של ה', ולפעמים לא. לפעמים אפילו רואים הפוך: חושך, קושי, עוולות, והרבה רע. אבל אנחנו מאמינים שזו לא התמונה המלאה, ובתמונה האמתית גם זה חלק מהדרך לכיוון הטוב.

לספר את המכות!?

לא יעלה על הדעת, שנתבקש ליהנות ולהתלהב דווקא מ...רוע. אך הנה בפרשתנו זה קורה. אחרי מאות שנים בגלות קשה ומרה, תחת השעבוד האכזרי של המצריים, מתחיל סוף סוף תהליך של גאולה. פרעה, שאינו רוצה לשלח אותנו, מקבל מכה ועוד מכה, כשכל אחת כואבת יותר מקודמתה, עד שלבסוף הוא נאלץ לשחרר אותנו. נו, מה לעשות, עקשן שכזה, אין ברירה אלא להכות אותו.

זהו, שזה לא משום שאין ברירה. עוד לפני המכות, הקב"ה אומר למשה רבינו שהוא הולך להקשות את לב פרעה, כדי להכות אותו. ולאחר מכן, הוא מצווה ואומר 'ולמען תספר באזני בנך וכן בנך, את אשר התעללתי במצרים...' המכות אינן 'ברירת מחדל' כביכול, כדי שנצא סוף סוף לחירות, אלא נועדו למטרה בפני עצמה. ואנו מצווים ועומדים, לספר לעצמנו ולדורותינו בצבעים חיים ובשפתיים דולקות, איך הקב"ה 'התעלל' בפרעה, והכה בו מכות נמרצות...

ואנו עושים זאת והיטב. בכל בית יהודי, יושבים לביל הסדר ומספרים בפרוטרוט ובהמחשה חיה ככל הניתן, על עשרת המכות. ולא רק בביל הסדר, אלא בכל יום פעמיים אנו חוזרים בקצרה על הסיפור הזה. וכל יהודי, מתחנך וגדל על היסוד של זכירת יציאת מצרים, ושל עשרת המכות. וכאן הבן שואל: למה? וכי אנו נהנים לראות מכות?

אהבה מתפרצת

ישנם שני 'סוגי' רוע, או ליתר דיוק, שלשה.

המכות נועדו כדי לרפא אותנו, ולהראות לנו לאחר שנים ארוכות של הסתרה, איזו אהבה רבה ואהבת עולם יש לאבא שלנו אלינו

ואף מלראות דבר שכזה, שלא להשחית את הנפש. יש סוג שלישי, שאינו שייך כלל לרע אלא לטוב. הוא שייך ליד ימין ולא ליד שמאל, ואיננו אלא אהבה צרופה וטוב מזוקק. דוגמא פשוטה: אבא מטייל עם בנו, ולפתע מתנפל על הילד אדם אכזר ומנסה לפגוע בו. באותו רגע, האבא שרואה זאת, מתנפל בכל כוחו על אותו תוקף, ומכה אותו מכות נמרצות באכזריות שאין כדוגמתה, עד שמצליח לשחרר את הילד מידו.

פשוט לחלוטין, שכל מי שרואה את האבא מכה נמרצות, מתרגש! הוא אינו רואה שנאה ולא רוע, אלא אהבה. אלו הם מכות 'מרגשות', שבהם בא לידי ביטוי גודל האהבה והמסירות של האב לבנו. המכות הללו, אמנם נועדו טכנית כדי להציל את הבן, אבל כדיעבד, יש להם גם מטרה בפני עצמה: הבן נוכח לראות במו עיניו, את גודל האהבה של אביו אליו. עד כדי שכשמישהו פוגע בו, האבא כביכול 'מאבד' עשתונות' ומתנהג ברוע ואכזריות שאין 'הולמות' אותו, וכל זה מגודל האהבה שלו אליו.

על המכות של מצרים נאמר 'נגוף ורפוא', ודרשו חז"ל 'נגוף למצרים ורפוא לישראל'. המכות הללו לא נועדו כדי להציק למצרים. לשם כך, הקב"ה היה יכול ברגע אחד להרוג את כולם, ולהוציא אותנו לחירות. המכות נועדו כדי לרפא אותנו, ולהראות לנו לאחר שנים ארוכות של הסתרה, איזו אהבה רבה ואהבת עולם יש לאבא שלנו אלינו. ואת זה, הקב"ה רוצה ומבקש מאתנו שנספר לעצמנו ולבנינו: אה, ראית איך התעללתי באותו רשע ואכזר שהעז לנגוע בך? ... תראה כמה אני אוהב אותך.

עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

יש לך בלבולים בתפילה? תתעלם!

ב"ה יום ב' חיי שרה תפכ"ד

...חזק ואמץ בכל פחותיך להתמיד בלמחך היטב. פי הוא חלקך בחיים. טוב לגביר פי ישא על נעודיו (איכה ג). וגם תתאמץ ביותר להתפלל בקנה גדולה. שתכניס כל מחשבותיך לתוך כל דבור דבור על התפלה. שתכניס פירוש המלות בכל התפלה. ותאחז מחשבותיך תמיד לבל השוטט מחשבותיך אנה ואנה פדדך מפבר. עתה בני פלך מדרך זה. הנהר והנהר ותתעבר ותתחזק בכל מיני פחות ועצות לסור מדרך זה. רק תאחז מחשבותיך בדרך לבלי לחשב שום דבר חוץ פי המחשבה ביד האדם להטותה פדצונו. ואי אפשר שיהיו שני מחשבות ביחד גשום אכן. ואמר שאמלו אם המחשבה נוטה חס וחלילה לפעמים מן הצד יש ביד האדם לתפסה ולהשיבה למקומה הראוי. כמו סוס הנוטה מן הדרך שיטלול לתפסו באמסר להשיבו אל הדרך הישר כמו כן הוא המחשבה ממש כמבאר בספריו הקדושים, ובמרט בשעת התפלה שאז מתגברין מאד בלבולי מחשבות פי כל הבלבולים שיש לאדם לפעמים במחשבתו, כלם באים אל האדם בשעת התפלה דיקא כמבאר בספרנו 'לען שם'. על כן בשעת התפלה צריכין להתעבר יותר יותר כנגד המחשבות זרות ורקוקי ההתגברות הוא בשב ואל תעשו: שלא תשגיח ולא תסתכל עליהם כלל רק תחשב דבוקי התפלה היצאים מפיך וזא ממילא יסתלק.

גם תזדון עצמך מאד לכוון לך שעה בכל יום לפרש שיתחיל לפני קוץ פאשר דעתך נמה וכמה הרבינו לפר מזה גשום רבנו זקונו לברכה. ושהוא עצה כללית לכל אדם ואחד לזמות לקדשת ישך'אל.

נתן מברסלב

חק ולא יעבור

יום	יום לחודש	מספר יום	מספר יום	מספר יום	מספר יום	מספר יום
שבת	ג	ג	קס	רה	עב	רעז
א	ד	ג	קס	רה	עב	רעז
ב	ה	ג	קס	רה	עב	רעז
ג	ו	ג	קס	רה	עב	רעז
ד	ז	ג	קס	רה	עב	רעז
ה	ח	ג	קס	רה	עב	רעז
ו	ט	ג	קס	רה	עב	רעז

עיון התורה הזמנית: ליקוטי מוהר"ן תניינא סימן י"ב



אתחלתא דגאולה

רבי אהרן ליפאוועצקי ב"ר מאיר מ'מ'ע'ד'ו'ע'ד'ו'ק'ע (רבי מאיר היה נגיד ואצול הייתה החתונה של מרת שרקה עליה השלום בת רבנו ז"ל, ולא היה לו בנים, ובברכתו של רבנו ז"ל נולדו לו שלשה בנים ואחד מהם היה רבי אהרן תנ"ל) הוא היה גר באומן בזמן רבי נפתלי תלמיד רבנו ז"ל, פעם אחת העיז לשאל את רבי נפתלי: הלא אתם יודעים ה'מגלות סתרים' מרבנו ז"ל; ויאי האלט דאס מיט משיח'ן, פלומר פתי גבוא הגואל צדק? ורבי נפתלי הקפיד על שאלה נועזת זו, ואמר לו בלשון תוכחה: "לערנסטי לקוטי מוהר"ן? מיד האבן א קבלה פון רעבין אז רוב וועלט וועט האן געמען מיין ספר זאל מען זיך רעכטן אויף משיח'ן (האם לומד אמת לקוטי מוהר"ן? יש לנו קבלה מברב"י: 'ש'רוב העולם קבלו את הספר שלי, שיתפוננו בלשית'"). (ש'מעתי מר' לוי זצוק).

ועין פתי מוהר"ן (רסו) בזה הלשון: אמר (רבנו ז"ל): כל מה שמשיתח יעשה טובות לישראל, אני יכול לעשות, רק שהחלוק הוא, שמשיתח יגדו אמר ויקום, אבל אני... ופסק ולא דבר יותר. גסח אחר: אבל אני יכל לגמור עדין. ועין עוד שם (שמו) בזה הלשון: נשמע מפיו הקדוש ש'אמר, שהספר הקדוש שלו לקוטי מוהר"ן ש'צא בעולם, הוא אתחלתא דגאולה. אחר כך אמר בפרוש שהלמוד בחב"דווי הקדושים הוא אתחלתא דגאולה בב"א.

אמר הכותב: בזמננו רואים בחוש שהלקוטי מוהר"ן החל להתפשט בכל העולם, פלו, ונדפסים ומפיצים אותו לאלפים ולרבבות, גם בכמה פסות. שלא היתה קדאת לעולמים, וזהו סימנן טבא לקרבת הגאולה וביאת המשיח במהרה בימינו אמן.

פעם דבר מוהר"ן ז"ל מענין המובא בגמרא (בבא בתרא דף י') ששאלו לרבי עקיבא: אם הקדוש ברוך הוא אוהב את העניים מפני מה אינו מפרנסם? והשיב: כדי להציל מדינה של גיהנם, כי צדקה תציל וכו' עין שם. והסקידי מוהר"ן ש'אני קשה לל, כי אין ספק בזה שהקדוש ברוך הוא יכול לפרנס את העניים בכבוד ולהשפיע להם כל טוב כמו שמשפיע לעשירים, אבל מאחר ש'עולם חסד בנה', והוא קימו של עולם, והעולם נבדא רק בשביל האדם הבעל בחירה שהוא יעשה חסד עם הבחירות, ועל פן נחת רוח לפניו יתברך כש'רואה שהעני בא להעשיר לבקש עזרתו, והעשיר ש'בדו פספו של הקדוש ברוך הוא נלחם עם יצרו ועל לבבו המונעו מנתינת צדקה, והוא בכח בחירתו מתגבר על יצרו ויטפה כלפי חסד ועושה רצון יוצרו להמשיך חסדו של הקדוש ברוך הוא להעני הפושט ידו אליו.

ועל פן מובא באהר הקדוש (נדא דף ק"ד ע"א): כי הקדוש ברוך הוא אוהב גם את העניים וגם את העשירים ושולח להם מתנה את העני כדי לזכותו במעשה החסד שהוא קיים העולם, ועל פן אמרו חז"ל (רות רבה פ"ד): יותר מה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית".

נצור לשון הלבנות לשון הרע

אם השומע לשון הרע יודע מעצמו כמה פרטים מהסיפור, כגון שראה בעיניו חלק מהמעשה, ומזה יש הוכחה ברורה שהמעשה אמת, כגון שראה אדם מטפס ונכנס לדירת חברו דרך החלון, ואח"כ סיפרו לו שאותו אדם גנב איזה חפץ מאותו הבית. מותר להאמין ללשה"ר ולגנותו בלב, אך לא לדבר עליו או להזיקו.

אבל אם ראה אדם מסתובב באותו רחוב, ואח"כ סיפרו שהוא גנב מאחד הבתים שברחוב, אינו מוכח מתוך מה שראה שפלוני גנב. ואסור לקבל הלשה"ר. וכן אם יש איזה לימוד זכות על החוטא.

ודבר זה צריך שיקול הדעת מהי הוכחה ברורה ומה לא, ואם טועים בזה עוברים ח"ו על איסור קבלת לשון הרע, ואף שידועים לשומע פרטים מהסיפור, אסור לשמוע הלשה"ר אם אין לו תועלת.

וכן אם הפרטים שראה, היה לפני הרבה זמן, אין זה מותר לשמוע הלשה"ר, כי אולי כבר חזר בתשובה באותו זמן. (קיצור הל' ליה"ח, א)

על-פן הזהירם הקבצו, שיתקבצו ויתחברו יחד, כי עקר התקון של העצה היא על-ידי התחברות והשלום והאהבה שבין החברים:

ליקוטי הלכות, הענינה, י"ד:

ליקוטי עצות

הענין שאליו רוצה האדם לזכות.

-א-

הספר הקדוש הזה היה יקר מאוד בעיני מורינו ר' נתן זצ"ל, ופקד וצווה לכל אנשיו לעסוק וללמוד בכל יום בספר 'ליקוטי עצות'.

-ב-

הספר הקדוש 'ליקוטי עצות' הוא ליקוט של עצות למעשה היוצא מתוך הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן, והוא מחולק לפי נושאים וערכים.

-ג-

ענין רביז"ל נקרא בשם 'עצות'. 'עצות' הם לא רק עצות להמלצה בעלמא, כי עצות של הצדיקים הוא להכניס את האדם למקום פנימי יותר לאותו ענין שרוצה לזכות אליו, ועל כן בהכרח לקיימם כי רק על ידם יוכל האדם לבוא להתקרב לעבודת ה'.

-ד-

וכמו לדוגמא בחינוך, שהולכים להתייעץ עם אדם המבין בחינוך, אין הכוונה רק ללכת לאדם שיגיד מה לעשות כך או כך, כי אין בחינוך כללים ברורים וחדים, אלא עיקרו של היועץ לתת לאדם את ההבנה הפנימית מה עובר על הנער וכדומה, ומתוך כך עולה העצה איך להתנהג, ופעמים שעולה עצה שנראה לכאורה כאינה קשורה לאותו קושי שעליו באו להתייעץ, אך היועץ מגלה את פנימיות הקושי שעל ידי זה מובן שצריך לעשות איזה דבר שהוא באמת קשור אף שנראה כאינו קשור. כך גם בעצות של הצדיק, הם עצות שרק על ידם מתחבר האדם לפנימיות

-ה-

כמו ברפואה פעמים שבשביל הרפואה אבר אחד צריך לרפאות אבר אחר שנראה כאינו קשור, כך גם בעבודת ה', כל הנושאים בעבודת ה' קשורים זה בזה, ומי שלומד ליקוטי מוהר"ן בהבנה רואה את קשרי הדברים בעבודת ה' בין ענין אחד לחבירו, וככל שמבנים את קשרי הדברים, יכול האדם לזכות לקשר גם בעבודתו בין ענין אחד למשנהו.

-ו-

ועל כן חשוב מאוד ללמוד הספר ליקוטי עצות אשר הוא קיצור לעובדא למעשה של כל העצות, שעל ידם יוכל תמיד להתעורר לעבודת ה' ולמצוא את הדבר השייך לאותו העת, כי באמת יש על כל דבר ודבר כמה עצות, ויכול בכל פעם לבחור עצה לפי מה שנעשה עמו עכשו. אלא שצריך להכין הלב ללמוד הספר בתמימות גדול, כך יוכל להתעורר מאוד לעבודת ה' על ידי הספר הקדוש הזה.

-ז-

בהמשך הדורות חיבר הר' שמשון ברסקי זצ"ל בשפת האידיש את הספר 'עצות המבוארות', בו הוא מבאר חלק מהנושאים מהספר 'ליקוטי עצות', ובשנים האחרונות תורגם הספר ללשון הקודש - ספר נחוץ שמאוד מסייע בהבנת עצות רביז"ל, לעובדא ולמעשה בצורה שמעורר לעבודת ה' ביישוב הדעת נפלא.

הליכות

שיחות ומנהגים

קידוש לבנה

רבנו אמר: "א' ווערעטל מוז האבן אין זיך די דברי תנאים. ער זאל נישט הנאה האבן דערפון, נישט מייענע יענעם טרעפן, ס'זאל נישט זיין קיין נבל פה - 'מילי דבדיחותא מכרחים לשלשה תנאים: [א] שהמספר לא יהנה מזה. [ב] לבלי להתפון לפעל בכבוד האלת. [ג] שלא יהיה בזה נבל פה". והפסוק ואמר: "הינט זאגט ווערעטלאך" - "כעת כבר יכולים הנכם לומר מילי דבדיחותא".

דין רבנו הקדוש הוא לזכור דבארים הרבה בתורה תפלה ועבודת ה', וכן דבארים של יצאת שמים עם החברים. ופעם כש'שבחו אנ"ש לפני מוהר"ן את רבי יוסף שותק שהיה מפרסם בזמנו בעולם שקבל על עצמו שתיקה ואינו מדבר כבר זמן רב, נענה מוהר"ן ו'אמר: "דעם רבינס זאך איז נישט זיין קיין שותק, מען דארף רעדן און וויסן וואס צו רעדן" - "ענינו של רבנו היא לא להיות שותק, צריכים לדבר, אלא שצריכים לדעת מה לדבר". [שיח שרפי קודש]

פעם פשיצ'צאו אנ"ש לקדש את הלבנה, לא נראתה הלבנה בבחירות היטב, ואף על פי כן קדשה מוהר"ן ת' פדעת רבנו המובא בספר חיי מוהר"ן אות תפג. אולם רבי אהרן הרב מבוסלב, לא רצה לקדשה, כי רצה לראותה בבחירות היטב. ומשום כך חפה לליל המתורת, ואז באמת התבררו השמים וראתה היטב, וקדש אז את הלבנה.

אחר כך אמר רבי אהרן למוהר"ן ת' "וואך הנך! על ידי שהמתנת לקדש את הלבנה, קדשתי אותה בבחירות פדעיי". ענה לו מוהר"ן ת': "אנכי כבר התפלגתי היום את התפלות עם קדש לבנה, שקדשתיך כבר בליל האתמול. אולם אתה התפלגת היום את תפלותיך ללא קדש לבנה עמה". וכאומר, שתפלותי שהתפלל היום חשבות יותר, מתמת שקדש את הלבנה אתמול. [שיח שרפי קודש]

מפגש גורלי

שבה.

הוא כה הלך שבי אחריהם, עד שגמר אומר לדבוק בהם ולהפוך לאחד מהם. כשחזר לירושלים בירד היכן מקומם שם, וכשהשיבוהו כי בקבר שמעון הצדיק יושבים הם, הכין לו תרמיל עם צידה לדרך וללא שהיות שם פעמיו לשם, כשהוא עושה לילות כימים בתורה ותפילה והתבודדות בצוותא עם עובדי ה' אלו שעתה כבר הכירים בשמותיהם: רבי שמואל שפירא, רבי אברהם יעקב גולדרייך, רבי יונה לבל ועוד כמה חסידים.

מאותם חסידים שלעגו לו לעולם הזה בפה מלא והפסוק 'ותשחק ליום אחרון' היה נאה להם, היה רבי מרדכי אלעזר רובינשטיין זצ"ל. חיייו היו מקשה אחת של חצות, התבודדות, ריקודים והתמדה בתורה ותפילה. כל מי שרק היה שומע את דיבוריו וישרי הכיסופין שלו, לא יכול היה שלא להתמלא בהשתוקקות לבורא וביזכרון עלמא דאתי. הוא היה ספוג כולו בדיבורי רבינו ומוהר"ת שמילאו את מוחו וליבו.

רבי מרדכי אלעזר היטיב להתרחק מאור



נמשך בעבותות.

הרה"ח ר' מרדכי אלעזר רובינשטיין

כשמעו בני משפחתו כי החליט להסתפח אל חסידי ברסלב הנמודים והמוחרמים הוכו בתדהמה רבתי. הם הופיעו בציון שמעון הצדיק כשהם מוכיחים אותו על פניו "האם אתה תתחבר עם רבי שמואל שפירא וחבריו?! היה לא תהיה!"

מרדכי אלעזר אחז בפלך השתיקה ולא השיב דבר על הביזיונות שקיבל וכשהיו הולכים משם היה חוזר לפינתו ועוסק בלימודו ובתפילתו, כפי שלימדוהו החבראי שאימצוהו אליהם באהבה ובשמחה. כך, כשלא רק שאינו זוכה להסכמה לדרונו, אלא אף נוחל ביזיונות למכביר, עלה והתעלה בעבודת ה' בדרכו של רבינו הקדוש.

הזרקורים ובחר לעטות על עצמו דמות פשוטה ואף לנהוג ב'מילי דשטותא' בעת הצורך. אלו לא היו אלא מסווה לעובד ה' מופלא כחד מן קמאי שלא היה לו בעולמו דבר מלבד עבודת ה'.

מבני העליה בירושלים של מעלה היה רבי יהושע יונתן רובינשטיין, תלמידו המובהק של הרה"צ רבי אהרן ראטה וממייסדי החבראי של מבקשי ה' שהיו כרוכים אחריו. בנו מרדכי אלעזר היה בן שלש עשרה בלבד כאשר נבחר לשמש את בעל ה'שומר אמונים', רבי אהרן ראטה היה נוסע לעיר ויישובי הארץ להפיץ תורה ויראה ולעורר את העם לתשובה, כשאליו נלווה מרדכי אלעזר הצעיר.

מי שהשכין לבסוף שלום בינו לבין משפחתו היה החסיד רבי ישראל בער אודסר שהגיע לירושלים, כשמע על סבלו של הנער המקורב החדש נטל על עצמו להקל מעליו, הוא ניגש אל אביו ושוחח עמו בטוב טעם ודעת ובדברים המתקבלים על הלב, דבריו פעלו את פעולתם ואכן מאז הניח לבנו להתחבר עם חסידי ברסלב ולעבוד את בוראו כאוות נפשו.

ברבות הזמן הכיר רבי יהושע יונתן במעלת בנו, ובצוואתו כתב עליו בהיותו עדיין בן שש עשרה שנים בלבד "ואני מכיר את לב בני החסיד מרדכי אלעזר נרו יאיר שעובד את הש"ת בכל לבו במסירות נפש ומואס בחיי התענוגים של עולם הזה" (נדפס בתחילת ספרו 'זכרון יעקב יוסף')

בזקנותו כשהיה רבי מרדכי אלעזר מספר על הרדיפות שעבר בתחילת התקופות הרבינו, היה מפטיד ואומר "נו, היום אין כבר מחלוקת כזו ורדיפות כאלו, הבה אם כן נתחזק ביתר שאת לשתות מן ה'נחל נובע' וללכת בתמימות ופשיטות בדרכי הקדושים, שאז יטב לנו לנצח נצחים!"

באחד ממסעות אלו הגיעו אל אתרא קדישא מירון להשתטח על ציון רשב"י זיע"א, הנער הצעיר גילה שם במערה כמה חסידים בודדים שאיוו את המקום הקדוש למושב להם, הוא היה מרותק אליהם והיטיב בהשתאות בהנהגותיהם והליכותיהם, בתפילתם הנלהבת, שמחתם ולבביותם. "אלו חסידים הם?" בירר מרדכי אלעזר, וכך נודע לו כי 'חסידי ברסלב' הם. חסידות קטנה ביותר, שכמה עשרות בודדים נמנים עליה בכל רחבי ארץ ישראל. התברר לו גם כי למעשה הם מבני ירושלים וכעת הם שהים כאן בעבודת ה' רצופה. לימים עתיד הוא לחבור אל חבורה מופלאה זו ולהפוך לאחד מן הנלהבים

דרכי נועם

חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה

ביאורים על לקוטי מוהר"ן ח"ב סי' י"ב - [ז]

ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

כְּשֶׁאֵדָם הוֹלֵךְ אַחַר שְׂכָלוֹ וְהִקְמָתוֹ, וְיִכַּל לִפְלֵ כְּטַעוֹתָיו וּמְשׁוּלוֹת רַבִּים, וְכוּ' וְעַקֵּר הַיְהוּדוֹת הוּא רֵק לִיְלֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת, כְּלִי שׁוֹם הַכְּמוֹת, וְלֹהֲסַתְפֵּל כְּכֹל דְּבַר שְׁעוֹשֶׂה, שִׁיחִיה שֶׁם הַשֵּׁם וְתִבְרָךְ, וְלִכְלִי לְהַשְׁגִּיחַ כְּכֹל עַל כְּבוֹד עֲצָמוֹ. רַק אִם יֵשׁ בָּהּ כְּבוֹד הַשֵּׁם וְתִבְרָךְ יַעֲשֶׂה, וְאִם לֹא לֹא, וְאִזִּי בּוֹדָאִי לֹא יִפְשֵׁל לַעֲלוֹם. וְאִפְלוּ כְּשֶׁנּוֹפֵל, חָס וְשָׁלוֹם, לְסַפְקוֹת, וְיֵשׁ שְׁנֵפִילָתוֹ גְּדוּלָה מֵאֵד מֵאֵד, רַחֲמָנָא לְעָלְךָ, שְׁנוֹפֵל לְסַפְקוֹת וְהַרְהוּרִים, וּמִהֲרֵהר אַחַר הַשֵּׁם וְתִבְרָךְ, אֵיז עַל פִּי כֹן הַנְּפִילָה וְהַיְרִידָה הִיא תְּכֵלֶת הַעֲלִיָּה:

כִּי דַע, כִּי שֶׁרֶשׁ כָּל הַבְּרִיאָה הוּא הַכְּבוֹד. וְכוּ' וְאֵיז עַל פִּי שְׁמֹלָא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, עַם קָדֵשׁ זֶה יֵשׁ גְּבוּל כְּשֶׁמְגִיעַ לְמַקְוֹמוֹת הַנֶּזֶל, שְׁלֹא יֵצֵא לְשָׁם, בְּבַחֲיִית: 'וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן' כְּנֶזֶל, וְיֵשׁ גְּבוּל לְכָל כְּבוֹד וְכַבּוּד, שְׁמֹלָשׁ כְּכֹל מֵאֵמֵר וּמֵאֵמֵר מְעַשְׂרָה מֵאֵמֵרוֹת כְּנֶזֶל, שְׁלֹא יִתְפַּשֵּׁט לְמַקְוֹמוֹת הַחִיצוֹנִים כְּנֶזֶל:

אָבֵל דַּע, כִּי אֵיז עַל פִּי כֹן בּוֹדָאִי גַם הֵם מְקַבְּלִים חַיִּית מִמֶּנּוּ וְתִבְרָךְ, וְאִפְלוּ מְקוֹמוֹת הַמְּטַנְפִּים אוּ בְּתֵי עֲבוּדָה וְזֶה צִרִיבִין גַּם כֹּן לְקַבֵּל חַיִּית מִמֶּנּוּ וְתִבְרָךְ. אֵיז דַּע, כִּי הֵם מְקַבְּלִים מִבַּחֲיִית מֵאֵמֵר סְתוּם, שֶׁהוּא בְּרֵאשִׁית מֵאֵמֵר סְתוּם (עֵין הַא"ג: שֶׁבֶת ק"ד ד"ה מִסְ תַּמְהָה, מֵאֵמֵר סְתוּם). שֶׁהוּא כּוֹלֵל כָּל הַמֵּאֵמֵרוֹת, וְכֹלֵם מְקַבְּלִים חַיִּית מִמֶּנּוּ. וְהַכְּבוֹד שֶׁל הַמֵּאֵמֵר סְתוּם הוּא סְתוּם וְנִעְלָם בְּתַכְלִית הַהִסְתָּרָה, וּמִשָּׁם הֵם מְקַבְּלִין חַיִּית. כִּי מִבַּחֲיִית הַכְּבוֹד וְהַמֵּאֵמֵרוֹת הַמִּתְגַּלִּים אִי אֶפְשָׁר לְהֵם לְקַבֵּל חַיִּית מִשָּׁם, בְּבַחֲיִית: 'וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן' כְּנֶזֶל, רַק מִהַמֵּאֵמֵר סְתוּם, שֶׁהוּא נִסְתָּר בְּתַכְלִית הַהִסְתָּרָה, מִשָּׁם מְקַבְּלִין חַיִּית. וְדָבָר זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַבִּין, וְאִסּוּר לְהַרְהֵר בָּהּ כְּכֹל:

וְעַל כֵּן כְּשֶׁאֵדָם נּוֹפֵל, חָס וְשָׁלוֹם, לְבַחֲיִית מְקוֹמוֹת אֵלּוּ, דְּהֵינּוּ לְבַחֲיִית מְקוֹמוֹת הַמְּטַנְפִּים, וְנוֹפֵל לְסַפְקוֹת וְהַרְהוּרִים וּבְכַלְבּוּלִים גְּדוּלִים, וְאִזִּי מִתְחִיל לְהִסְתַּפֵּל עַל עֲצָמוֹ, וְרוֹאֵה שְׂרָחוֹק מֵאֵד מְכַבּוּדוֹ וְתִבְרָךְ, וְשׂוֹאֵל וּמְבַקֵּשׁ אֵיזָה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ, מֵאַחַר שֶׁרוֹאֵה בְּעֵצְמוֹ שְׂרָחוֹק מְכַבּוּדוֹ וְתִבְרָךְ, מֵאַחַר שֶׁכָּפֵל לְמַקְוֹמוֹת כְּאֵלּוּ, רַחֲמָנָא לְעָלְךָ, וְזֶה עַקֵּר תַּקּוּנוֹ וְעֲלִיתוֹ, בְּבַחֲיִית 'וְיִרְדָּה תְּכֵלֶת הַעֲלִיָּה', הַמְּיֻבָּא בְּסַפְרֵיִם. כִּי אֵיזָה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ זֶה בַּחֲיִית הַכְּבוֹד עֲלִיּוֹן שֶׁל הַמֵּאֵמֵר הַעֲלִיּוֹן, דְּהֵינּוּ הַמֵּאֵמֵר סְתוּם בְּרֵאשִׁית כְּנֶזֶל, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ חַיִּית לְמַקְוֹמוֹת הָאֵלּוּ. נִמְצָא כְּשֶׁמְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׁ אֵיזָה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ, בָּהּ בְּעֵצְמוֹ הוּא חוֹזֵר וְעוֹלָה אֶל הַכְּבוֹד הַעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא בַּחֲיִית אֵיזָה, שֶׁמְגַדֵּל הַסְתָּרָתוֹ וְהַעֲלָמוֹ הוּא מִתְחִיל מְקוֹמוֹת הַכְּלוּ, וְעַמְשׁוֹ, עַל יְדֵי שֶׁהוּא נִפֵּל לְשָׁם, וְאִזִּי מְבַקֵּשׁ אֵיזָה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ, וּבָהּ חוֹזֵר וְיִדְבֵּק עֲצָמוֹ לְשָׁם, וּמִתְחִיל אֶת נְפִילָתוֹ, וְעוֹלָה בְּתַכְלִית הַעֲלִיָּה:

חיפוש כבוד ה' בעלייה ובירידה

רבינו מלמד אותנו במאמר הקדוש הזה דרכי חיים, שעל ידיהם אפשר להתקרב להש"ת בכל עת ובכל מקום, הן בעלייה והן בירידה, וזה ע"י שאדם מחפש תמיד את כבוד ה', ומשיכול לגלות כבוד ה' בפשיטות, בוודאי זה עיקר העסק וההשתדלות שמוטל על האדם, כי עיקר תכלית הבריאה הוא לגלות כבוד ה', וזה בכל דרכי ההתגלות, בתורה ומצוות ובאהבה וביראה ושאר דרכי התגלות כבוד ה' שהם בחינת המאמרים המתגלים, אבל גם בעת ירידה ונפילה, שנדמה לאדם שהוא רחוק מגילוי כבוד ה', ואין לו שום דרך לגלות כבוד ה', ובה מגלה רבינו שאז עיקר אופן הגילוי של כבוד ה' הוא ע"י החיפוש עצמו, ואף על פי שבאמת לא יצליח לגלות כבוד ה', כי בזה הוא ממשיך כבוד ה' ממקום שאינו יכול להתגלות בהתגלות גמורה, אבל עצם הדבר שידוע ומאמין שבוודאי גם כאן נמצא כבוד ה' ולכן מחפש ומשתוקק לזה, בזה הבניע את ניקת הקליפות, וממילא גילה בזה כבוד ה' מהמקום הגבוה ביותר שהוא שורש כל המאמרות המתגלים, [ובאמת אי אפשר לבאר הדברים בשלימות, כי באמת כל עניין זה הוא למעלה מהשכל, וכפי שהדגיש רבינו שדבר זה אי אפשר להבין ואסור להרהר בזה].

לעיבוד ההתבוננות בספרי רבינו ז"ל

לחידוד

איזה מידה באדם נוגדת לחלוטין את מידת האמת?

תשובה לחידה הקודמת:

"ואם היה ביכולתנו לקיים זאת, היה ביכולתנו להחזיר את כל העולם בתשובה", על מה נאמר?

לדון כל אחד לבני זמנו, שבזה יכולים להעלותו באמת לבני זמנו, נמבואר בליקו"מ תורה רפ"ב, נוכחי אור, אנשי מוהר"ן ח"ב, טו.

הזוכה: לייביש ווייסמאן, צפת זכה בשובר זיכוי ע"ס 100 ש"ח עבור טיסה לאומן.

קב

נמצא שעיקר עבודת האדם היא "לחפש את השי"ת", אלא שבאופן הפשוט העבודה היא לחפש "ולמצוא", ויש מקומות ומצבים, שהעבודה היא עצם החיפוש אף אם אינו יכול למצוא ולגלות שום דבר.

ירידה תכלית העלייה

ורק כשאדם מתעקש להמשיך בחיפוש, אזי הירידה נהפכת לעלייה, אבל אם אינו מחפש את השי"ת, אלא הולך אחר שכלו וחכמתו, ואחר "הרגשתו" שכעת הוא בוודאי רחוק מהשי"ת ואין לו שום דרך להתקרב אליו יתברך, אזי אדרבא יכול ליפול מאוד מאוד, וכפי שמדגיש רבינו שכל הרשעים הגדולים והמפורסמים נפלו מחמת עניין זה.

מאמר סתום

ובאמת הוא מאמר סתום, כי הוא סתום ונעלם מכמה בחינות, הן מבחינה זו שאין הדבר מובן בשכל האנושי כלל וכלל, והן כמה שאין האדם רואה תוצאות בעבודה זו, כי הוא נשאר במצב שלבו סתום ואטום ומרגיש רחוק מהשי"ת בלי שום נקודת התקרבות, ואף על פי כן באמת לאמיתיה הוא פועל תיקונים נוראים כאלו שאינו יכול לתקן בעת העלייה, ודייקא מחמת זה שאין כאן שום אור באתגליא, לכן התיקון הוא כל כך גבוה ובשורש כל המאמרות.

ואמנם זה דבר קשה מאוד מאוד, ולפעמים ממש בגדר מסירות נפש, כי האדם נמצא בתכלית החושך ואינו רואה כלל שום התקדמות, וצריך לזה אמונה תמימה בביטול גמור, אבל האדם מוכרח לעבור מצבים כאלו, [וכפי שמתבאר בהמשך המאמר שלפני כל התגלות מוכרחים לעבור בספיקות ובלבולים אלו שנמשכים מבחינת המאמר סתום הזה].

תמימות ופשיטות

והעיקר הוא לא לילך אחר שכלו וחכמתו, ולידע שיש דברים גבוהים ממה שמבין האדם בשכלו, וכשהולך בתמימות ופשיטות לעשות מה שבכוחו אף אם אינו רואה ואינו מרגיש ואינו מבין, אזי עולה למקום הגבוה הזה, ועי"ז עצמו יזכה אחר כך לגלות את המאמרות המתגלים, [והנה במאמר הזה מדבר רבינו גם על טעויות ושגיאות של צדיקים קדושים, וכמובא בחיי מוהר"ן שזה נאמר על מה שאמר בשם אחד מגדולי המקובלים שאור הזקן הוא אור גבוה ואינו יכול להתגלות בחוץ לארץ ועל כן שם אין את האיסור שהחמיר הזוה"ק שלא ליגע בזקן, ועי"ז אמר רבינו את התורה הזו, ומאידך המאמר מדבר על הרשעים הגדולים והמפורסמים וכפי שמדגיש רבינו בלשונו שעיקר נפילתם בעצמם ובמה שהטעו אחרים, הוא מחמת שהלכו אחרי שכלם וחכמתם, אלא שבאמת, כפי שמוכן מתוך המאמר, אף על פי שבוודאי אין שום השוואה בין הטעויות והמכשולות של הרשעים לשגיאות הדקות של הצדיקים, אבל מכל מקום בשורש הדברים שניהם נמשכים מבחינה אחת של טעות, והיינו מה שנדמה לאדם שיש מקום ששם הוא נמוך מדאי, ואין יכולת באור גבוה להתגלות שם, שזה בחינת השגיאה שכביכול אין אור הזקן יכול להתגלות בחו"ל, כי באמת באתגליא ייתכן שאכן אי אפשר לו להתגלות שם, אבל אף על פי כן באמת מלא כל הארץ כבודו ואין מקום שלא יכול להתגלות גם האור הגבוה ביותר, אלא שהוא בהסתרה ובהעלם, וזה עצמו שורש הטעות של הרשעים שנדמה להם שבמקומם הנמוך אי אפשר להם בשום אופן להתקרב להשי"ת, ומחמת זה מתייאשים ונופלים, אבל באמת אין מקום שאין שם כבוד ה', אלא שיש מקומות שהוא בהסתרה ובהעלם וכנ"ל].

שהאמת היא הפוכה ממה שנראה לנו, כי דייקא במקומות האפלים והמטונפים שם נמצא כבוד השי"ת הכי נעלה וגבוה, כי לו יש כח לעמוד בפני כזה טינוף מבלי להיפגם. לכן דייקא ע"י הירידה יכול לבוא האדם לתכלית העלייה. זה גם המהלך שנראה לעתיד לבוא שדייקא מהדר השפל של עקבתא דמשיחא, ודייקא מכל הירידות והגלויות ויגלה כבוד השי"ת בתכלית המעלה, ודבר זה קשה להולמו בשכל, אך רבינו דורש ממנו שלך לאור הידיעה הזאת גם אם אנחנו לא בדיוק מצליחים להכיל את זה בשכלנו הדל. ונקרב את הדברים אלינו לחיות את הדברים, רבינו קורא למאמר על שם הפסוק "ואיה השה לעולה". מה שקורא שם בפסוק הוא שיצחק שהוא כל ההמשך של עם ישראל מובל לשחיטה, נססה לתאר לעצמינו איך כל עם ישראל הולך להישחט רח"ל, מחריר! ככה זה היה נראה! יצחק שואל שאלה פשוטה שרבינו נותן לה ביטוי עמוק מאוד שאמור ללוות כל אדם בכל רגע בחייו. יצחק שואל 'איה השה לעולה? היכן התכלית, למה אנחנו הולכים, אני לא רואה איך נמצאת כאן ישועה, ואיך יצמח עם ישראל מהמצב הזה. רבינו מביא שבאותו המשפט, הוא גם הישב לעצמו את התשובה, התשובה היא 'איה'!! נסביר, 'איה' זה אומר שאני בטוח שהשי"ת נמצא כאן בעולם ואני הולך בשליחותו גם

לכבוד עלה לתרופה שלום וברכה. בתורה י"ב יש הרבה דגש על ההליכה בדרך, רבינו מלמד אותנו איך לעבוד בחיים, רבינו מתחיל את התורה בעניין ההליכה 'קְשָׁאָדָם הוֹלֵךְ אַחַר יְעֻזְלָו וְחֻקֵּימֹתַי, יִשְׁלַח לְפָנֶיךָ מַטְוֵיִם וְיִקְשְׁלוּת רַגְלֶיךָ... וְעָקַר הַתְּהוֹדוֹת הָאֵל יִקַּח לְיָדְךָ בְּתַמִּימוֹת וּפְשִׁיטוּת... רבינו בתורה הזאת רוצה ללמד אותנו איך לחיות, כי באמת כל החיים הם דרך. את התכלית אנחנו לא רואים כאן בעולם, האדם כל חייו נמצא בדרך אל המטרה כשבצעים הוא לא רואה אותה מול העיניים, לכן זה מבלבל ומטעה מאוד. על זה רבינו אומר שאם אדם הולך אחר שכלו וחכמתו ויכל ליפול לטעותים וספיקות. הטעם הוא שא"א לראות את היעד ולכן כשאדם הולך אחרי מה שכן נראה לו הוא טעה מאוד. כמו שמתבאר בהמשך התורה, הבלבול והטעות זה שהאדם רואה נפילות גדולות והסתרה על כבוד השי"ת ולכן אם יתסכל בעיניים שלו הוא ודאי יתרוסק, כי יאמר שאינו רואה את גילוי כבוד השי"ת ויפול לכפירות. רבינו אומר לנו שהעצה לשרוד בחיים בדרך האמת ולחיות דבוקים בהשי"ת בכל מצב, זה ללכת בתמימות ופשיטות, תמימות זה אומר להאמין בהשי"ת ולא לחקור לפי מה שרואים בעיניים, וממילא להישאר תמיד בידיעה הפשוטה שרואי השי"ת נמצא בכל מקום גם במקום שבו האדם לא מרגיש ולא רואה איך יכול להיות שהשי"ת נמצא. בהמשך התורה רבינו מרחיב ומבאר את מהלך הגילוי וההסתרה של העולם, ואומר

טעם גן עדן

ליקוטי מוהר"ן למעשה | לקר"ת סי' י"ב [ט]

לחפש 'איה' דרכי בעבודת ה'

[א] ישנם החושבים שצריכים להתרוצץ בין כל הידועי סוד שיאמרו לו סדר הגלגולים שלו ומהו תיקון נשמתו בגלגול זה. אך דרך החסידות הוא שלא לחפש ולחקור בזה כלל, כי זה לא אמור לעניין אותנו. עיקר תיקון נשמתנו הוא דבר ראשון להבין שכל אחד מאיתנו הוא לא סתם עוד איזה בן אדם, אלא הוא נשמה יהודית, ששורשה במלכות ה', ותפקידה לגלות כאן בעולם הזה את השם יתברך. וכאשר ענין זה ברור ממילא יתעורר חיפוש אמיתי ותכליתי, היכן אני מסתיר את ה', ובאיזה דבר אני יכול יותר להמליך את ה'. [ב] הדבר הזה אכן דורש חיפוש תמידי יום יומי, לראות מהו הנסיון היומי, ולחפש עצה ודרך להתגבר. כי עיקר תיקון האדם הוא בדיוק באותו עניין שעובר עליו. [ג] ולכן באמת צריך להתקרב לצדיקים, ללמוד ספריהם הקדושים בקביעות, ולשמשם ולהתמסר אליהם, כך נתעורר לראות באמת מה מסתיר את כבוד ה' ומה מגלה כבוד ה', ואיזה דרך ועצה יוכל לסייע בעדנו לה'. כי כל נשמה ונשמה שורשה

ממקום אחר, ויש לנו לחפש תמיד מהו הדרך בו נוכל באמת לעשות את המוטל עלינו. [ד] אין הכוונה שנהיה מבלבלים תמיד לחפש דרך חדשה, כמו שמצוי כאלו שאוהבים לדשדש בכל חילוקי השיטות והדעות ביהדות וחסידות בכלליות ובפרטיות, ומרגישים בעצמם שהנה הם עוסקים בחקר האמת, והמה חכמים גדולים בעיניהם לפסול או להכשיר. כי חיפוש אמיתי משמעו, שאדם מחפש באמת איך 'אני' יכול להתקרב לה' מהמצב שלי. לחשוב רגע באמת, מה הם הנסיונות שלי, ולאן צריך להגיע, ואז לחפש באמת הדרך בה יוכל לבוא לזה. [ה] ולזה צריך חיפוש תמידי בכל יום ויום, איך 'אני' צריך לעבוד את ה' 'היום'. כי כמו שאין אדם הדומה לחבירו, כך גם יש לדעת שאין יום הדומה לחבירו, ותמיד יש להיות ערני בחיפוש איך מהמקום שלי אני יכול להתקרב לה'. וזהו שמוצאים בתפילת ר' נתן צ"ל על תורה זו של 'איה' שזועק הרבה 'איה קדושת' - 'איה הרתר'.

צעקתו של שובב

אנו עומדים בימי השובב"ם, אשר הוקבעו מקדמת דנא כימים המסוגלים לתיקון פגה"ב, ימים אשר עליהם העיד המגיד שנגלה לבית יוסף" כי למרות שתענייתיו שמתענה בכל ימות השנה אינם עולים לרצון, אבל התענית של ימי השובב"ם "הוא חשוב ומקובל ומרוצה מאוד".

כי הנה אמרו חז"ל "אין לך דבר העומד בפני התשובה" ואף על פגם זה אשר כתב בזה"ק כי אין עליו תשובה מובא מרבינו (שיחות הר"ן עא) שבכל זאת אפשר לשוב עליו בתשובה, אבל תשובה זו היא קשה מאד ותיקון פגמים נוראים אלו הוא אינו עבודה של מה בכך, אך שונים הם ימי השובב"ם בהם ניתן לתקן אף פגם זה.

יכול הוא האדם לפטור עצמו כי ניתן לתקן פגם זה גם בימים הבאים, יכול הוא לנום על ערשו שעה נוספת תחת הקדשתה לשעת התבודדות, יכול הוא להמתין עם ההתחלה החדשה.

אבל לא בכל יום הוא עת רצון בה תתקבל תשובתו, אמנם מעשים שבכל יום שאדם משבר את יצרו ואף מתקן את פגמי העבר, אבל לא בכל יום יש לך עת רצון שכזה...

את עבודת ימי השובב"ם מתמצת מוהר"ת בקטע קצר בלקוטי הלכות (הל' גלוה ה"ד אות ח) "וזה בחינת שובב"ם שבהם נוהגים הכשרים להתענות ולצעק לה' יתברך בתפלות וסליחות, כי באלו הימים קורין בתורה בעניין גלות מצרים וגאלתם שהיה ע"י צעקה כנ"ל, וכמו כן צריכין עתה בגלות הזה כנ"ל... בוודאי יחוס על עצמו ויצעק הרבה לה' יתברך, ועל - ידי זה יזכה, לפי בחינתו, להוליד המוחין והדעת, שעל - ידי זה עיקר הגאולה בכלל ובפרט בכל אדם ובכל זמן כנ"ל".

בני ישראל באותם הימים היו עם חבול ומיוסר, בתחתית

עומק הפרשה

צעקה שמביאה דעת

וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נֶאֱקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם מֵעֲבֹדִים אֲתָם וְאֶזְכָּר אֶת בְּרִיתִי:

איתא מהאריז"ל שיעיקר גלות מצרים היתה גלות הדעת, שירדה הדעת לגלות מצרים וינקו ממנה החיצונים, ומתוך כך היתה להם שליטה על ישראל ושפכו את דמם.

את עומק הענין למעשה מבאר מוהר"ת שיעיקר גלות האדם הוא הדעת, שדעתו יורדת לגלות, ובמקום שתהא דעתו מונחת בלחשוב מהש"ת, במחשבות של אמונה ולזכור את תכליתו בעולם - הוא מונח במחשבות של חיצוניות העולם, מחשבות של חסרון אמונה, דאגות, עצבות וכדומה.

שורש גלות הדעת הוא כשהמקפים מאירים לאדם קודם זמנם, כלומר, הש"ת בנה את דעת האדם שתגדל שלב אחרי שלב, דעתו של עולל בן יומו אינה כדעת תינוק בן שנתו, ושניהם אינם כדעת נער צעיר, וכך הולכת דעת האדם וגדלה מיום ליום, ובכל עת הוא מוסיף עוד ועוד חלקים בדעתו, מגלה עומק ורוחב נוספים של הבנה ושכל.

עיקר הגדלת הדעת הוא בחיי האמונה, תינוק בן יומו דעתו קטנה ועל כן גם אין לו נסיונות של אמונה, הש"ת לא שולח לו שום דאגה וקושי, ככל שהוא גדל הוא יכול להגדיל את הדעת והאמונה, וכך הש"ת שולח לו נסיונות, מקרים המביאים לחלישות הדעת ולדאגה, כדי שיעורר ויחזק את נפשו באמונה ודעת.

אך מפלאי הנהגת הש"ת הוא להאיר לפעמים לאדם שאלות של אמונה שאינם ממדרגתו, הוא רואה כל מיני דברים והנהגות בבריא, בביתו, ואפילו בנעשה עמו ממש,

חנוך לנער

יסודות החינוך ע"פ דעת רביז"ל

חינוך לצמאון בתורה הק'

סיפר מגיד שיעור חשוב באסיפת מחנכים, שמידע פעם פוגש תלמידים שבגרו, וכולם כאחד משבחים את הדיבורי יראת שמים שזוכרים מהשיעורים ששמעו ממנו לפני שנים רבות. ודבר זה משמחו שזכה להשפיע על חייהם לשנים ארוכות, אך מאידך מצער אותו הדבר מאוד, איך אין זוכרים את כל השעות הארוכות בהם לימד גמרא ומהלכים, ואילו מהכמה דקות יראת שמיים שדיבר תוך כדי הלימוד, זה הם זוכרים!?



לפני שנברר את עצם העניין, יש להדגיש עד כמה חשוב הדבר לתבל תוך כדי הלימוד דיבורים של יראת שמיים, כי באמת דיבורים אלו חודרים לעצמותיהם וילווח אותם עוד שנים רבות, והם אשר מעצבים את דמות הבחור.

אך חשוב מאוד לזכור, שתפקיד המגיד שיעור הוא ללמד תורה, ויש לשים את עיקר כובד משקל השיעור על לימוד התורה. כי בגיל הנערות עיקר החינוך בחלק לימוד התורה, הוא לא עצם הלימוד שמלמדים אותו, כי אין אנו מצפים שהנער יזכור את כל המפרשים והביאורים שחידש המגיד שיעור לאורך שנים, אלא עיקר החינוך בלימוד התורה הוא:

[א] ללמד איך ללמוד, לחבר את הנער אל הגמרא והספר, וללמדו איך להבין לבד, שיוכל בהמשך חייו להיות מחובר אל הגמרא ולהבין מעצמו, עיון או בקיאות, כל מגיד שיעור לפי תפקידו. [ולכן גם בעניני היראת שמיים, כדאי מאוד להביא מידי פעם דיבורים מתוך ספרים, כמו צילום מספר וכדומה, כדי לחבר את הנער אל הספר ולחפש בעצמו חיזוק והתעוררות ליראת שמיים ואמונה וכו'].

[ב] להרגיל את הנער להרגל הלימוד, אשר רביז"ל אומר בספר המידות (ערך לימוד) 'הרגל הלימוד הוא עולה למעלה על קיום כל המצוות', ואם יש מצווה לחנך למצוות, בוודאי שיש מצווה לחנך להרגל של לימוד שעולה על כל המצוות, עם או בלי חשק, הרגל של חיבור לספר, הרגל שבכל עת פנאי חוטפים ספר ולומדים.

[ג] להרגיל אל הלימוד הוא לא על ידי מוסר וגערה, אלא רק על ידי שמצליחים להעביר אל הנער עריבות ומתיקות של לימוד, וזה נעשה על ידי ריבוי הלימוד, שבתחילה התורה אמנם הוא קשה ומר, אך בהמשך מתרגל הנער לשבת זמן בתוך בית מדרש. וכמובן שהדבר תלוי במלמד שמכניס בדבריו 'געשמאק' ומבאר הדברים עם חיות ונעימות.

[ד] המתיקות של התורה נעשה על ידי קושיא ותירוץ (ליקוטי מוהר"ן סי' מ' תנינא), ועל כן יש ענין לעורר סקרנות, לעורר ההבנה מתוך שאלה, כל תלמיד לפי הבנתו, כי השאלה מעורר את השכל לחשוב, וכאשר מבין תשובה לפי שכלו, אזי מרגיש מתיקות. וגם בזה תלוי איך המלמד מעורר את השאלה מתוך התעניינות ורצון לשמוע את התלמיד חושב ומבאר לפי דרכו. וזה מה שזוכרים מהמלמד, לא את הלימוד עצמו, אלא שיש מתיקות רוחנית בתוך התורה.

המדרגה הרוחנית והגשמית גם יחד, דורות של עבודת בלתי פוסקת, עצת ה'תכבד העבודה על אנשים ואל ישעו בדברי שקר' פועלת את פעולתה, שנים של שהות משפילה בין השפל שבעמים הורידה אף את בני מלכים בני אברהם יצחק ויעקב לתחתית המדרגה יחד עם שוביהם, וכטענתם הנכוחה של מלאכי השרת "הללו עובד עבודה זרה, והללו עובדי עבודה זרה".

והנה לא עוברים אלא שבוע ימים ו"ראתה שפחה על הים מה של ראה יחזקאל בן בוזי", יחזקאל בן בוזי ילוד אשה האומר "נפתחו השמים ואראה מראות אלהים... מראה דמות כבוד ה'", וכעבור כחמישים יום "הייתם לי ממלכת כהנים וגוי קדוש..."

מהפך פתאומי לו מייחלים כולנו אין אחד מאתנו שאינו חש רצון לצאת ממצריים הפרטי בו הוא שרוי, אין אחד שאינו מעוניין להימלט מאותו בית עבדים המקיפו מכל עבר, אין לך מי שאינו מייחל לקום מדי חצות לילה בכיסופים להשי"ת.

איך זה התבצע? במה זכו בני ישראל למהפך שכזה?

מוהר"ת מבאר בהלכה זו כי הצעקה אותה זעקו בני ישראל, עם השרוי במ"ט שערי טומאה אך נאנח וצועק להשי"ת, דיבורו איך הוא בגלות פרעה אך הוא צועק ללא מילים, צעקה זו יפה כוחה לשבר מחיצות של ברזל, בכוחה של זעקה זו יצאו בני ישראל ממצרים.

ואיתא בראשונים שאותם ארבע חומשים מבני ישראל אשר מתו בשלשת ימי אפילה, הם אום אשר לא צעקו להשי"ת, אלו אשר לא זכו לצעוק את צעקת בני ישראל לצאת מתחת יד מצרים לא זכו לצאת משם.

הבה נצעק אל השי"ת בימים אלו, את צעקת הנפש השרויה בגלותה הפרטית בין הבלי העולם הזה, כך נצא מאפילה לאורה ומשעבוד לגאולה, וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, במהרה בימינו אמן.

ואין לו די דעת לחיות איתם של אמונה, הוא נופל מהם לקושי ולחסרון אמונה, לדאגות ומרה שחורה, ונראה לו שהנסיון גדול ממנו. נסיון זה היה לאבותינו במצרים, כדי לזרז את הגאולה הגביר עליהם את קושי השיעבוד, צרות רבות תכפו עליהם בזה אחר זה, הנהגת השי"ת עמיהם הייתה למעלה מאותה דעת אותה קיבלו מדור לדור, ומהאמונה שבוודאי 'פקוד פקוד אלקים אתכם', ואכן הרבה מישראל נפלו מהאמונה, והתייאשו מהגאולה לגמרי.

נסיון זה הוא מעבודות קשות שבמקדש, כי צריך לעורר בשבילו את הדעת והאמונה היותר גבוהים ממדרגתו, דעת שעדיין לא זכה לה, וכעת היא אצלו 'במקף' בלבד.

נסיון זה הוא גם בל דור לדור, ובעיקר הנסיון של הקדושה, עיקר פגה"ב נמשך מנסיון זה, שלפי דעתו כעת נדמה לאדם שהנה הוא לא יכול לחיות את חייו בקדושה, לקדש כל דבר בקדושת התורה והאמונה.

הנעה לזה היא הצעקה, לצעוק להשי"ת בלי שום דעת והבנה, שוב ושוב, גם כשאינו זוכה לשום הרגשה בצעקה זו, הוא צועק מתוך אמונה שקיבל מאבותיו ומהצדקים הק' שהשי"ת שומע את צעקת בני ישראל. צעקה זו משנה את האדם לגמרי, דווקא צעקה זו שהיא בלא שום דעת, צעקה שאינה אלא רצון של הנפש לצאת ממצריי הגלות לרווחת הגאולה, גם אם אינו יודע בעצמו מה היא הגאולה העתידה, היא הנותנת בו כח לעמוד באמונה בגלות מצרים, והיא אשר תוציא משם ותוליד בפניו דעת יותר עמוקה שיש בה כח לעמוד נגד הנסיון ולחיות חיי גאולה. (נ"פ ליקוטי סא, וליקוה' הל' גילוח ה.)

◆ מקומות אחרונים: לנסיעה המרוממת לקברי הצדיקים באוקראינה ושב"ק פרשת בא באומן, בו תוכלו להתנתק מהסערות, ולהטען בדעת ובחיות, במסע מרתק אל תוך הנשמה. בהשתתפות המשיפיע הדגול הרב ישראל מאיר גלינסקי שליט"א. נסיעות פנים ואש"ל ברמה גבוהה. מיועד גם למשפחות, במתכונת מהדרין. המסע יוצא לדרך ביום רביעי הקרוב, ועד ליום ראשון שלאחריו. לפרטים נוספים ולהרשמה: 0534110148.

התורה הזמנית: ניתן להשיג במחיר מסובסד את הקונטרס העיוני "שערי דעה" על תורה י"ב תנינא, מאת הרה"ח ר' שלום מייקוף שליט"א, בנקודות המכירה ברחבי הארץ. יו"ל ע"י מכון 'שערים' בשיותף ארגון 'תמימי דרך'. הפצה ראשית: 0533107641.

שוב ניתן להשיג: את הספה"ק ליקוטי מוהר"ן במהדורה המבוקשת 'פסוק לי פסוק' (מתכונת 'משנה סדורה') המפסק ומסדר את השורות באופן המועיל מאוד להבנה, לשינון ולחזרה. לאחר שמבקשי ה' קיבלו באהדה רבה את המהדורה, כעת שוב ניתן להשיג בנקודות ההפצה במרכזי חסידי ברסלב. הפצה ראשית: הר"ר אברהם לוי, 0533148981.

י"ל ע"י מכון עלה לתופה
בבל עניין או להצטרפות למנויים בדוא"ל
A028080148@GMAIL.COM
מקס או הודעה קולית 02-8080148
במקרים מיוחדים:
054-8591148 | 053-3175211
המערסית בסגרת מיד יום ראשון בשעה 19:00

החיזוק השבועי

פי מי שרוצה לכנס לעבודת ה' יתברך הוא בחינת יציאת מצרים ממש. פי עקב יציאת מצרים הוא מה שיצאין מטמאה לטהרה, מטמאת וזהמת פריעה ומצרים לקדשות וטהרת ישראל. וזה מברך לעבר על כל אדם בכל זמן בכל דור ודור.

וכשפחית פריעה ומצרים שהם הסטרא אחרא וחילולתיו ודפין אחר האדם בבבלובלים ומחשבות רעות רבות מאד ואין לו מקום לנזם לא לפניו ולא לאחוריו ולא מן הצדדין, כי מכל צד מסבבין אותו בכמה מיני בלבולים ומניעות ויסודין, אזי אם ירצה להסתכל לאחוריו בודאי יתגברו ח"ו יותר, על-כן אין תקנה כי אם שיצטעק אל ה' ממקום אשר הוא שם ולא יפנה ויסתכל לאחוריו בכלל: ליקוטי הלכות, שילוח הקוד, ה.

יהלום

פי צעקה ותפלות ותחנות

ובקשות מועילים תמיד,

יהיה איה שיהיה:

שם ו'

שלו. ובמקום זה מרגיש שהוא סתם מסתובב לו 'לבטלה' בעולם הזה, וממילא מניח לעצמו להשליך את המח שלו 'לבטלה', ואינו שומר על רמ"ח אבריו שלא יהיו 'לבטלה'.
ד] כשאדם יוצא מהקליפת 'לבטלה' והוא יודע שהוא יצור מאוד נבחר בחייו, ואינו סתם יצור מובטל, אזי הוא שומר על עניניו שלא יסתכלו היכן שהלב חומד, ושומר על פיו שלא יזרוק מילים לבטלה, וממילא שומר על קדושת אבריו שלא ישרפו חלקים ממוחו 'לבטלה'. כי הכל שורש אחד, כאשר יודע שיש אחד למעלה שמאוד מעניין אותו היכן נמצא המח שלו.

ה] ועל כן גם חלק גדול מהתיקון הוא לשמור על הדיבור, כי שם הוא תחילת קליפת ה'לבטלה' שמשליך מילים כל אימת שעולים על גדות פיו, אך כאשר מתאפק ושומר 'תענית דיבור', אזי בזה מתחיל לשמור את שאר קדושת אבריו.

איך אפשר להתקדש בקדושת הברית בשונובי?

א] קדושת הברית הוא לא רק החלק 'סור מרע' שאסור לעשות כך וכך, אלא עיקר ענינו לשמור ברית אהבה כמו שני חברים שאחד נותן סימן לשני שיזכור אותו תמיד, ולא יחליף חבר, וכך גם ה' חוקק בגוף האדם חקיקה של סימן שתמיד ישמור את האהבה רק אליו. ורק השי"ת והאדם יודעים כמה נאמנים הם אחד לחבירו בענינים אלו.
ב] אם ח"ו נכשל האדם במחשבה אסורה, ופגם בנאמנות, אל יתייאש, כי זה בעצמו הפגם שממשיך לפגום בנאמנות, אלא העיקר להיות מודה על האמת, ולרוץ תיכף לבורא עולם ולספר לו, שנפל, ולגלות רצונו שרוצה להתחבר אליו מחדש. ולכן גם אם נפל יש להתחזק בשמחה תיכף ומיד, לא בגלל שאסור להיות שבור, אלא כי זהו בעצמו התיקון של הידידות ביניהם.
ג] מניין בא לאדם להחליף את אהבתו לה' באהבה אחרת. זה רק מחמת שנפל לטעות הנקרא 'לבטלה'. ומשמעות טעות זה הוא, ששוכח את המציאות האמיתית עד כמה ה' באמת רוצה אותו, ושיש משמעות לכל מעשה ופעולה

הלכה פסוקה

מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א / מו"צ בעיר בית שמש יצ"ו

ברכה על דברים הנאכלים בסעודה [ה]

[ג] אלא אם כן צוין אחרת על זה]. וכשאוכלים אותו בתוך הסעודה שלא על מנת לשבוע ממנו - צריך לברך עליו (וכי אין לו 'תואר לחם' וא"כ מברכים עליו במ"מ לכו"ע, שאז האוכלו לקינוח צ"ל עליו לכל הדיעות).
זולת למי שמלפת בהם את הלחם, שאז בודאי אין צריך לברך עליו.

מענין לענין אכילת עוגה עם קפה שלא בתוך הסעודה - הדין כך: - אם עיקר המחשבה היא לשתות קפה ומצרפים לזה עוגה כי כך טעים יותר - יש לברך על העוגה ואחר כך על הקפה.

- אבל אם עיקר המחשבה היא לאכול עוגה ומצרפים לזה שתיית הקפה כדי שיהיה טעים יותר - נכון לברך תחילה על הקפה ואחר כך על העוגה (כי יתכן ולעוגה יש דין לחם וכמ"ש לעיל, וגם יתכן שעצם שתיית הקפה הוא כטפל לעוגה. ולמרות שאין להקדים ברכת שהכל לפני מזונות, מ"מ במקום ספק מותר וכמ"ש במשנ"ב רה יא מהמג"א. וכן דאה בצייץ אליעזר ה. ה. אור לציון ב פי"ב יא. תשובות והנהגות ב כג).

[ג] אם שותים אותו רק בכדי לומר 'לחיים', ואינו מעורר לו התיאבון [מצוי במי שאינו סובל אותו, או ב'ליקר' מתוק] - יש לברך עליו (כנלע"ד).
ד] מי ששותה בכדי לעזור לעיכול מה שאכל - צריך לברך עליו.

ה] אמנם מי ששתה יין לפחות 'כמלוא לוגמיו' [כגון המקדש על היין בשבת], אזי אם חשב או רגיל לשתות המשקה החריף, אין צריך לברך עליו בכל אופן. אבל מי ששתה פחות משיעור הנ"ל [כגון השומעים קידוש וטועמים רק מעט], אזי הוא ספק אם אפשר לפטור את המשקים (קעד ב ומשנ"ב וביה"ל שם).

ג. יין, מפני חשיבותו צריך לברך עליו בתוך הסעודה. אמנם בשבת, מי שטעם מיין הקידוש, אזי אם חשב לשתות או רגיל לשתות יין בתוך הסעודה, אין לו לברך שוב על היין ששותה בסעודה (קעד ד ומשנ"ב שם).

'ביסלי', ברכתו בורא מיני מזונות

משקאות
א. מים ומשקאות קלים, אין לברך עליהם בתוך הסעודה. הואיל 'ואין אכילה בלא שתיה' לכן נחשבים כחלק מהסעודה שברכת הלחם פוטרת אותם (רמ"א, קעד ז). והוא הדין לגבי 'מיץ פירות' ששותים בדרך כלל לצמאון או לרוויה בסעודה (כן הסכמת האחרונים לפי דרך השתיה בזמנינו, דלא כמ"ש בביה"ל בסיון רב שיש לברך על מיץ כי נחשב כאוכל. ראה שערי הברכה ח הערה נא).
ב. משקה חריף - הדין תלוי מאיזה סיבה שותים אותו (משנ"ב קעד ט ובשעה"צ):
(א) אם שותים בכדי לעורר את התיאבון - אזי למי שאם אפשר לו ישתה איזה דבר לפני הסעודה ויברך שהכל ויכין לפטור אותו. ומי שאינו עושה כן, לא יברך עליו, ויש לו על מי לסמוך.
(ב) מי ששותה אותו על מנת להפסיק בין אכילת דגים לבשר - לא יברך עליו.